לא א מייי פ״ח מהלכות

ה"ח סי׳ תקלו סעיף ה: לב ב מיי׳ פ"ב מהלכות

שמיטה הלכה ב: לג ג ד מיי׳ פ״ח מהל׳

עה טוש"ע א"ח סי' תקלו

. סעיף ו: לד ה ו מיי׳ שם הלכה ד

"ט הלכה ג סמג לאוין

סמג שם טוש"ע א"ח

מדלין שלופי כדתנן 6 המידל בגפנים כשם

שהוא מידל בשלו כך הוא מידל בשל עניים

דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר בשלו רשאי

ואינו רשאי בשל עניים אמר ליה והתניא

מדלין מים לירקות כדי לאוכלן אמר ליה י אי

תניא תניא: ואין עושין עוגיות לגפנים: מאי

עוגיות אמר רב יהודה בנכי י תניא נמי

הכי אלו הן עוגיות בדידין שבעיקרי זיתים

ושבעיקרי גפנים איני והא רב יהודה שרא

לבני בר ציתאי למעבד בנכי לכרמיהון לא

קשיא א הא בחדתי הא בעתיקי: ר' אלעזר

בן עזריה אומר אין עושין את האמה: בשלמא

מועד משום דקא מרח אלא שביעית מאי

מעמא פליגו בה רבי זירא ורבי אבא בר

ל) פאה פ"ז מ"ה, ב) [שבתקטו: וש"נ], ג) [תוספתא פ"ל ע"ש תוספתל דשביעית פ יוע שמוספמוזיםפיעית פ״א], ד) [שביעית פ״ג מ״ג], ד) שיין מעב״ל, 1) שבת עה., 1) [ל״ל הא וכן מ"ג],

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה שאם היתה כו' ונסתמה עד טפח וחוזר ומעמידה ששה: (ב) תום' ד"ה ובלו כו' חזי ליה גמי לובל: ם בדלין דירקות. ממקום עמוק קרי דילוי ואע"ג דאיכא טירחא שלופי. כשהירקות רצופין נוטל מהן מבינתיים לאוכלן מותר ליפותן אסור בשביל ליפותן אותם שנשארים: המידל. תולש בגפנים שישנן ביחד יותר מדאי: בשל עניים. בפאה. א"נ עוללות שאין לו לא כתף ולא נטף: בנכי. בורות תחת הגפנים וזיתים ונותו בהם מים: עוגיום. טבול סדיד כמו טב

עוגה ועמד בתוכה (תענית דף יט.). ובדידין נמי הן גומות: ציתאי. מקום: למעבד בנכי. עוגיות והיכי שרי והא תכן אין עושין עוגיות: הת בחדתי. שמעולם לח היו שם עוגיות אסור לעשות בחולו של מועד דאיכא טירחא יתירא אבל עתיקי שכבר היו לו שם עוגיות ונסתמו מותר לחזור ולחופרן בחולו של מועד: מפני שנרחה כעודר. ללורך שביעית שהרי חופר כעודר: שמכשיר אגפיה לוריעה. כשחופר האמה ומניח העפר שבאמה על שפת האמה מתקן אגפיה לזריעה דעביד לה ארעא רכיכה: דהה חתו מיה בתריה. דכי חפר באמה אתו לאלתר מים בהדי חפירה: מ"ד מפני שמכשיר אגפיה לוריעה איכא. אע"ג דאתי מיא בתריה דהא שדא ארעא רכיכא אגפי האמה: ומ"ד מפני שנראה כעודר ליכח. דהח חתי מיח ובעודר ליכא מים ולכך לא דמי לעודר: אלא. לעולם דלא אתו מיא בתריה ואיכא בינייהו דשקיל ושדי לבראי דחפיר באמה ושדי עפר לבראי רחוה מאגפי אמה דלא מכשיר אגפיה לזריעה: מאן דאמר מפני שנראה כעודר איכא. דהא חפיר ולא אתו מיא בתריה: בדוכתיה מנח ליה. דלא שדי ארעא לבראי דלא עביד אלא מרכך ארעא אבל הכא שדי לבראי לכך לא דמי לעודר: אמימר מחני. בהדיא הא דאמר ר' אלעזר אין עושין את האמה בשביעית מפני שנראה כעודר: עושה אדם וכלו אולר. שמכנים כל זבלו בשביעית בשדה ולא המרינן דנראה כמזבל שדהו בשביעית: עד שיעמיק שלשה טפחים. ומכנים הזבל לשם דמוכחה מלתה דלה עביד כדי לזבל שדהו בשביעית: היה לו מעט ובל. באותה שדה הודם שביעית

יתירא בשביל לאכול התירו אבל לייפות אפילו ליכא טירחא לא התירו: כך מידל בשל עניים. דכי אסר רחמנא ליקח עוללות ה"ת בשעת בלירה כדכתיב (דברים כד) כי תבלור כרתך

לא תעולל איסור עוללות עלייהו: מפני שמכשיר אגפיה לזריעה. וגראית חרישה ממש שסבורין הרואין שלכך מתכוין אי נמי חשיב ליה עבודת קרקע ממש ואע"ג שאינו מחכוין לכך מיהו מלאכה היא ואע"ג דאמר ר' שמעון דבר שאין מתכוין מותר הא אמרינן י) מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות ורבנן סברי כיון דע"י שינוי עביד ליה לאו מלאכה היא ומותר דלא שמיה חרישה:

זבלן מוביח עליו. דליכא למיחש להא דמאן דחזי החפירה י) (לא) חזי ליה (ט לובל שבחפירה: לאחויי

ממל חד אמר מפני שנראה כעודר וחד אמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה מאי בינייהו איכא בינייהו דקא אתו מיא בתריה מאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא ומ"ד מפני שנראה כעודר ליכא ולמאן דאמר מפני שנראה כעודר ליחוש מפני שמכשיר אגפיה לזריעה אלא איכא בינייהו דקא שקיל מיניה ושדי לבראי למאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליכא למ"ד מפני שנראה כעודר איכא ולמ"ד מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליחוש מפני שנראה כעודר עודר גמי כי קא שקיל בדוכתיה מנח ליה אמימר מתני לה מפני שנראה כעודר וקשיא ליה דרבי אלעזר בן עזריה אדר' אלעזר בן עזריה ומי אמר ר' אלעזר בן עזריה כל שנראה כעודר אסור ורמינהי י^{ז ב} עושה אדם את זבלו אוצר ר' מאיר אוסר עד שיעמיק שלשה מפחים או עד שיגביה ג' מפחים היה לו דבר מועם מוסיף עליו והולך רבי אלעזר בן עזריה אוסר עד שיעמיק שלשה או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע ר' זירא וֹר׳ אבא בר ממל חד אמר כגון שהעמיק וחד אמר זיבלו מוכיח עליו: ומתקנין את המקולקלת במועד: מאי מקולקלת אמר רבי אבא י שאם היתה עמוקה מפח מעמירה על ששה מפחים פשימא חצי מפח על שלשה מפחים כיון דלא עבר מיא לא כלום הוא מפחיים על שנים עשר דקא מרח מירחא יתירא לא מפחיים על שבעה מהו דהכא חמשה קא מעמיק והכא חמשה קא מעמיק או דלמא כיון דאיכא מפח יתירא איכא מירחא מפי תיקו אביי דשרא לבני בר המדך לשחופי נהרא רבי ירמיה י שרא להו לבני סכותא למיכרא נהרא ממימא רב אשי שרא להו לבני מתא מחסיא לאקדוחי נהר בורניץ אמר כיון דשתו מיניה רבים כרבים דמי ותנן עושין כל צורכי רבים: ומתקנין את

מוסיף עליו זבל והולך בשביעית ואין לריך להעמיק: רבי אלעזר אוסר. אפילו אם היה שם מעט זבל קודם שביעית להוסיף עליו בשביעית: עד שיעמיק שלשה. או שיתן הובל על הסלע שבשדה דלא נראה כמובל והיכי שרי רבי אלעור לחפור ולהעמיק בשביעית ולא חייש לנראה כעודר: כגון שהעמיק. קודם לכן כלומר הא דאמר רבי אלעזר עד שיעמיק לא אמר עד שיעמיק בשביעית אלא שהיה עמוק קודם שביעית: זכלו מוכיח עליו. כלומר אע"ג דמעמיק בשביעית הוא נראה כעודר ואסור הכא מוחר שהרי זכלו שמניח לשם מוכיח עליו דלא עביד משום עודר: **שאם הימה עמוקה עפה**. כלומר שלכתחילה היה שם אמת המים בת ששה טפחים ונסתמה עד טפח (h) מעמידה עד ששה טפחים כלומר חוזר ומעמיק אותן חמשה טפחים שנסתמה: **הזי טפה על שלשה.** אם היתה בתחלה בת שלשה טפחים ונסתמה עד חלי טפח דודאי אינו חחר וחופר אותן שני טפחים ומחלה אע"ג דהוי דומיא דהיתה עמוקה טפח ומעמידה על ו' טפחים: כיון דמעיקרה לה עברי בה מיה. כלומר ודהי באמה בת שלשה טפחים לא עברי בה מיא שפיר לא קודם לכן ולא עכשיו הוי טירחא דלא לריך: **טפחיים על שנים עשר.** דלכתחילה היתה של שנים עשר ונסתמה עד שני טפחים אסור להעמיק עוד עד י' טפחים על אותן שנים הראשונים משום דהוי טירחא יתירא דקא מעמיק כל כך ולהגביה קרקעית הגומא למעלה מששה טפחים: טפחים על שבעה טפחים. ונסתמה עד שני טפחים: מהו. להעמיק אותן חמשה שנשתיירו: הכא המשה קא מעמיק. דהיתה עמוקה טפח ומעמידה על ששה ולא הוי טירחא יחירא להעמיק כל כך בקרקע: והכא. נמי לא מעמיק במועד אלא חמשה טפחים: כיון דאיכא טפח יחירא. דלא צריך כל הטפח ודסגי בדין: איכא טיראא טפי. ששוחה עלמו בשביל אותו טפח יותר מדאי: לשחופי נהרא. לעקור ענפי אילנות הגדלים בנהר: למיכרא נהרא טמימא. לפנות מחור המעיין שנסתם: לאקדוחי נהרא. לפנות שירטון שבאמלע הנהר: בורניך. שם הנהר: קילחולי

סי' תקמד ס"ב: רבינו חננאל

ואסיקנא מדלין מים לירקות כדי לאוכלן ואם ליו קווז כור לאוכלן זאם בשביל לייפותן אסור. ולית האי מדלין מלשון המדל כדתנז שלופי כרוגן המוץ בגפנים כר'. [ואין עושין עוגיות]. פי׳ עוגה, והן . בדידו שבעיקרי אילנות. ב. ., טבעיקוי היינות, כדתנן במס' כלים פ' כ"ט יד הבדיד ארבעה. והני מילי בחדתא, אבל . עזריה אומר אין עושין את ובין] בשביעית. ומקשינן, בשלמא במועד משום טירחא, אלא שביעית בשרנה. טירחא, אלא שביב אמאי לא. ופרקינן, כיון כעושה מלאכה בשביעית בשדה. ויש אומרים מפני שמכשיר אגפיה לזריעה, כחורש באמצע ומכשיר הצדדין לזריעה כו'. אמימר מתני לה מפני שנראה כעודר, וקשיא ליה ומי אמר ר' אלעזר הכי. ןשחופרן עד ג', ולא גזר משום עודר, דתנן במס' שביעית פרק שלישי עושה אדם זבלו אוצר. ר' מאיר אוסו פו שיענויק גי טפחים או עד [שיגביה] ג׳ והיה לו דבר מועט מוסיף ג'ן או עד שיתן על הסלע. ופרקינן, ר' זירא ור' אבא בר ממל, חד אמר כגון שהעמיק קודם לכן, וחד אמר זבלו מוכיח עליו שאינו עודר. פיסקא וחכמים אומרים עושה אדם אמת המים כתחלה בשביעית, ומתקנין את המתקלקלת במועד. מאי שאם היתה עמוקה טפח, חופרה ומעמידה על ששה טפחים, נמצא מוסיף חמשה טפחים. ומיבעיא לז. אמה שיש בה טפחיים טפחים. דחמשה נמי הוא סכרו ב. הדופיטרו בפי ההא דקא מוסיף. ועלתה בתיקו. ומתקנין קילקולי המים שברשות הרבים. אביי שרא לבני הרמך לסחופי נהרא. ור' ירמיה שרא למכרא נהרא סתום שוא למכוא נחוא סומם ולפותחו, ורב אשי שרא לאקדוחי נהר ביצין. אמר

כיוז דשתו מניה. כי רבים דמי. ותנז עושיז כל צורכי (המים) ורבים].